

Després de la manifestació

La sortida de l'atzucac en què es troba Espanya només és possible amb un nou pacte polític

ANTONI SEGURA, Catedràtic d'Història Contemporània de la UB

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 16 de juliol del 2010

L'endemà de la manifestació més multitudinària celebrada mai a Catalunya és difícil, perquè, a partir d'ara, hi haurà un abans i un després del 10 de juliol de 2010. La indignació provocada per la sentència del TC va desbordar totes les previsions. Era una indignació transversal, compartida per gairebé tots els ciutadans de Catalunya amb independència de les opcions polítiques de cadascú. Era la indignació de la ciutadania, de tot un poble amb les seves institucions fent-li costat. Gestionar el capital acumulat dissabte no serà fàcil.

Si alguna cosa resulta evident és que l'escenari polític ha canviat. Pel que fa a Catalunya el sistema autonòmic sembla que ha donat ja de si tot el que podia donar. Aquesta és la principal conclusió política que es desprèn de la sentència del TC i del massiu rebuig que ha provocat entre els ciutadans de Catalunya, que consideren que la seva decisió ha estat menystinguda. Ara el problema que es planteja no és legal, sinó polític. La sortida d'aquest atzucac en què es troba Espanya només és possible a partir d'un nou pacte polític –el de 1978 la sentència l'ha fet saltar pels aires– entre Espanya i Catalunya.

de Catalunya estant, les opcions són dues: o un nou pacte per definir un nou encaix de Catalunya a Espanya basat en una concepció plurinacional i federal de l'Estat, o un llarg i difícil camí cap a la independència. El reconeixement de la plurinacionalitat encara té, però, un camí més difícil,

ja que el PP rebutja frontalment qualsevol plantejament federal i el PSOE no sembla tenir cap interès a defensar-lo. El nacionalisme espanyol manté, majoritàriament, una concepció centralista de l'Estat que exclou radicalment qualsevol manifestació diferencial. Com a mostra la polèmica alimentada per determinats mitjans de comunicació per la senyera amb què Xavi i Puyol van celebrar la victòria espanyola al Mundial de Sud-àfrica.

Ara, a poc més de quatre mesos per a les eleccions, els partits catalanistes hauran d'ajustar el seu discurs al nou escenari polític creat per la manifestació. No ho tindran fàcil, ja que després de la sentència del TC entrem en un terreny desconegut, perquè tant la independència com un nou encaix a Espanya satisfactori amb les aspiracions d'autogovern exigeixen transitar per camins fins ara inexplorats. El respecte a la voluntat dels ciutadans lliurement expressada, que exigien tots els que es van manifestar dissabte més enllà de qualsevol opció partidista, caldrà reclamar-la amb força per boca –i pel sentit dels vots– dels parlamentaris catalans a Madrid. Això requereix mantenir la unitat aconseguida dissabte i, per tant, fóra bo que, abans d'entrar en la voràgine de la campanya electoral, hi hagués un consens. Caldrà veure si els nostres polítics, sovint afectats d'un elevat grau d'autisme, estan a l'alçada de les circumstàncies.

La ciutadania i la societat civil no poden quedar al marge, però, del nou impuls que s'obrí dissabte. Especialment en moments de greu crisi econòmica es fa més necessària que mai la implicació de la societat civil, ja que seria suïcida substituir el procés de construcció nacional per un debat polític de llarg i incert recorregut. Com demostra la història de Catalunya, el procés de construcció nacional no sempre ha gaudit de les

millors circumstàncies polítiques. És més, sovint ha succeït tot el contrari, ja que, en termes de creixement econòmic i de cohesió social, alguns dels avenços més importants –creixement agrari i comercial del segle XVIII, industrialització del segon quart del segle XIX, nova embranzida productiva després de la crisi del 98, diversificació productiva i industrial de 1960 en endavant– s'han produït en circumstàncies polítiques extremadament difícils que fins i tot amenaçaven greument la pervivència de Catalunya com a nació.

en conclusió, la tasca a partir d'ara és feixuga i exigeix el compromís de tots. L'elaboració d'un discurs polític adaptat al nou escenari creat per la mutilació de l'Estatut i el menyspreu de la voluntat popular és responsabilitat de la classe política. La creació d'unes noves bases de creixement econòmic basades en l'aplicació de noves tecnologies i en la incorporació de nous coneixements (i aquí Catalunya pateix un dèficit notable en inversió en R+D+I i en la millora del sistema educatiu), de salvaguarda de la llengua i la cultura, d'enfortiment de la cohesió social davant les desigualtats socials i econòmiques que està generant la crisi, exigeixen no només el compromís dels partits polítics, sinó també dels sindicats, dels empresaris, de la societat civil i de tota la ciutadania.

A vegades s'oblida que el primer pas de qualsevol procés de construcció nacional, que no és puntual sinó de llarg recorregut, és la satisfacció – l'orgull fins i tot– dels ciutadans de formar part d'una societat en què és possible la realització personal i la millora social. Les facilitats de promoció social han estat una de les constants del «fet català», un veritable «ascensor social» que facilitava la cohesió social i afavoria la incorporació de «nous catalans». Però fa temps que l'ascensor ranqueja i

caldrà esforçar-se molt a reparar-lo per emprendre amb garanties d'èxit la nova i difícil etapa política que ara s'obre.